ARREST VAN HET HOF (Vijfde kamer)
4 juni 1985 *

In zaak 117/84,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Arbeidshof te Bergen, in het aldaar aanhangig geding tussen

Rijksdienst voor Werknemerspensioenen (RWP)

en

Salvatore Ruzzu,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van artikel 51 EEG-Verdrag, de artikelen 12 en 46 van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB 1971, L 149, blz. 2), en van verordening nr. 574/72 van de Raad van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening nr. 1408/71 (PB 1972, L 74, blz. 1),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Vijfde kamer),

samengesteld als volgt: O. Due, kamerpresident, C. Kakouris, U. Everling, Y. Galmot en R. Joliet, rechters,

advocaat-generaal: M. Darmon
griffier: D. Louterman, administrateur

gelet op de opmerkingen ingediend door:

— appelant in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door A. Marcel, adjunct administrateur-generaal, en J. Peltot als gemachtigde,

— geïntimeerde in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door D. Rossini, vakbondsafgevaardigde,

* Procestaal: Frans.

— de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door M. Beschel, lid van haar juridische dienst, bijgestaan door F. Herbert, advocaat te Brussel,

— de regering van de Italiaanse Republiek, vertegenwoordigd door P. G. Ferri, avvocato dello Stato,

— de Belgische regering, vertegenwoordigd door P. Mainil, staatssecretaris voor pensioenen, en door G. Perl als gemachtigde,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal, genomen ter terechtzitting van 5 maart 1985,

het navolgende

ARREST

(omissis)

In rechte

1 Bij arrest van 2 mei 1984, ingekomen ten Hove op 7 mei daaropvolgend, heeft het Arbeidshof te Bergen krachtens artikel 177 EEG-Verdrag een prejudiciële vraag gesteld over de uitlegging van de artikelen 12 en 46 van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB 1971, L 143, blz. 1) en van verordening nr. 574/72 van de Raad van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening nr. 1408/71 (PB 1972, L 74, blz. 1).

2 Deze vraag is gerezen in een geding over het besluit van de Rijskdienst voor Werknemerspensioenen (RWP) om Ruzzu, voormalig Italiaans mijnwerker, geen volledig pensioen (30/30) toe te kennen, op grond dat betrokkene een gedeeltelijke pensioenuitkering ontvangt voor tijdvakken van tewerkstelling in Italië.

3 Blijkens het door de nationale rechter overgelegde dossier heeft een mijnwerker die 25 jaar ondergronds tewerkgesteld is geweest, sinds de wijziging op 1 april

1975 van artikel 10, paragraaf 2, lid 1, van koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 recht op een volledig pensioen (30/30). Er worden vijf bijkomende fictieve jaren van tewerkstelling toegekend, die niet aan een bepaald tijdvak zijn gekoppeld. Het was evenwel een praktijk van de RWP om de fictieve jaren van tewerkstelling te verminderen met de in een andere staat vervulde jaren van effectieve tewerkstelling. De wettelijke grondslag voor deze praktijk werd neergelegd in een wet van 10 februari 1981, in werking getreden met terugwerkende kracht tot 1 januari 1981, bepalende dat het aantal bijkomende jaren waarvoor een mijnwerker in aanmerking komt, wordt verminderd met het aantal jaren waarvoor hij aanspraak kan maken op een pensioen krachtens een andere Belgische regeling, uitgezonderd die voor zelfstandigen, of krachtens een regeling van een vreemd land.

4 Ruzzu was vóór zijn tewerkstelling als ondergronds mijnwerker in België (van 1952 tot 1969) in loondienst werkzaam in Italië. Van 1969 tot 31 oktober 1977 ontving hij een invaliditeitspensioen als ondergronds mijnwerker. Nu de Belgische wet deze periode met een tijdvak van effectieve tewerkstelling gelijkstelt, heeft Ruzzu een loopbaan van 25 jaar kunnen aantonen. Sinds 1 november 1977 is hij gepensioneerd. Bij besluit van 6 februari 1981 stelde de RWP vast, dat Ruzzu de voor een volledig pensioen vereiste loopbaan van 30 jaar in de zin van artikel 10, paragraaf 2, sub 1, van voornoemd koninklijk besluit nr. 50 kon doen gelden; overeenkomstig haar vaste praktijk verminderde zij dit pensioen evenwel met 4/30, het deel dat overeenstemt met de vier bijkomende fictieve jaren van tewerkstelling, op grond dat deze samenvielen met jaren van effectieve tewerkstelling in Italië.

5 Tegen het besluit van de RWP werd voor de bevoegde rechter beroep ingesteld. Het Arbeidshof te Bergen overwoog, dat de wet van 10 februari 1981 onmiddellijk, per 1 januari 1981, van toepassing was. Evenwel bestond twijfel omtrent de vraag, of de door de wet voorgeschreven vermindering, gelet op de rechtspraak van het Hof, met name het arrest van 2 juli 1981 (gevoegde zaken 116, 117, 119, 120 en 121/80, Celestre en anderen, Jurispr. 1981, blz. 1737), verenigbaar is met het gemeenschapsrecht. Daarop heeft deze rechterlijke instantie het Hof de volgende prejudiciële vraag voorgelegd:

„Moeten artikel 51 EEG-Verdrag en de verordeningen (EEG) nrs. 1408/71 — inzonderheid de artikelen 12 en 46 daarvan — en 574/72 aldus worden uitgelegd, dat met de doelstellingen van het Verdrag en de bepalingen van deze verordeningen in overeenstemming is de bepaling in de wettelijke regeling van een Lid-Staat, krachtens welke de bijkomende tijdvakken van verzekering, die door deze wettelijke regeling zonder proratisering en wegens het feit dat zij uitsluitend van toepassing is in aanmerking worden genomen (wettelijke regeling van het type A), wor-

den verminderd met het aantal jaren (die niet samenvallen met de vorige) waarvoor de werknemer in een andere Lid-Staat aanspraak kan maken op een overeenkomstig het gemeenschapsrecht vastgesteld invaliditeitspensioen (wettelijke regeling van het type B), wanneer deze vermindering ertoe leidt dat het uitsluitend krachtens de nationale wettelijke regeling (van het type A) verschuldigde rustpensioen wordt verlaagd ten gevolge van het genieten van een invaliditeitspensioen pro rata temporis in een andere Lid-Staat (wettelijke regeling van het type B) ? Hierbij moet worden gepreciseerd dat beide uitkeringen als gelijksoortig zijn aan te merken (zaak-Celestre) en dat de verlaging waartoe de betrokken bepaling leidt, betrekking heeft op een rustpensioen dat los van het gemeenschapsrecht is verworven (zie zaak-Jerzak). Zo ja, heeft dit dan niet tot gevolg dat de migrerende werknemer het voordeel van een bijkomend tijdvak van verzekering in de Lid-Staat met een wettelijke regeling van het type A verliest en dat een non-cumulatievoorschrift krachtens artikel 12, lid 2, van verordening nr. 1408/71 ook mag worden toegepast indien de te verlagen uitkering uitsluitend krachtens de nationale wettelijke regeling (van het type A) is verworven ?"

6 De door het Arbeidshof te Bergen aan het Hof voorgelegde vraag heeft betrekking op de uitlegging van het gemeenschapsrecht en strekt er voornamelijk toe te vernemen, of een nationale regeling die de bijkomende fictieve jaren van tewerkstelling die aan een werknemer kunnen worden toegekend, vermindert met het aantal jaren waarvoor de werknemer aanspraak kan maken op een pensioen in een andere Lid-Staat, een bepaling is inzake vermindering in de zin van artikel 12, lid 2, van verordening nr. 1408/71, die ingevolge de laatste volzin van dat voorschrift buiten toepassing blijft bij de berekening van het bedrag van het pensioen volgens artikel 46, lid 1, van deze verordening.

7 De RWP stelt, dat artikel 12, lid 2, van verordening nr. 1408/71 niet kan worden ingeroepen wanneer een uitkering overeenkomstig artikel 46, lid 1, van die verordening wordt toegekend. De titel boven artikel 12 — aldus het RWP — luidt immers „Non-cumulatie van uitkeringen", terwijl artikel 46, lid 1, de staat machtigt de tijdvakken van verzekering of van wonen te bepalen die krachtens zijn wettelijke regeling in aanmerking moeten worden genomen. Dat de nationale wetgever bevoegd is gebleven om de tijdvakken van verzekering te bepalen, zou tevens blijken uit artikel 1, sub r, van verordening nr. 1408/71. Artikel 12, lid 2, van verordening nr. 1408/71 zou uitsluitend betrekking hebben op de uitkeringen en niet de verzekeringstijdvakken. Hieruit zou volgen, dat bij de toepassing van artikel 46, lid 1, van verordening nr. 1408/71 een nationale bepaling die de bijkomende fictieve jaren van tewerkstelling die aan een werknemer kunnen worden toegekend vermindert met het aantal jaren waarvoor de werknemer aanspraak kan maken op een pensioen in een andere Lid-Staat, niet buiten toepassing moet worden gelaten.

8 Ruzzu is van mening, dat de oplossing van het geschil moet worden gezocht in artikel 12, lid 1, en niet in artikel 12, lid 2, van verordening nr. 1408/71. Zijns inziens kan zijn Belgische pensioen op grond van deze bepaling niet worden verminderd, aangezien in casu geen sprake is van overlappende verzekeringstijdvakken in de zin van voornoemd artikel 12, lid 1.

9 Volgens de Commissie vormt een nationale bepaling die de bijkomende fictieve jaren van tewerkstelling die aan een werknemer kunnen worden toegekend, vermindert met het aantal jaren waarvoor de werknemer aanspraak kan maken op een pensioen in een andere Lid-Staat, een bepaling inzake vermindering in de zin van artikel 12, lid 2, van verordening nr. 1408/71, die ingevolge de laatste volzin van voornoemd artikel 12, lid 2, bij de berekening van een uitkering volgens artikel 46, lid 1, buiten toepassing moet blijven.

10 Volgens de Belgische regering kan de wet van 10 februari 1981 niet als een bepaling inzake vermindering in de zin van artikel 12, lid 2, van verordening nr. 1408/71 worden aangemerkt. Deze wet zou enkel bepalen, hoe bij de vaststelling van pensioenrechten de door een werknemer vervulde verzekeringstijdvakken moeten worden verrekend. De gestelde vraag zou uitsluitend betrekking hebben op de uitlegging van nationaal recht.

11 De Italiaanse regering leidt uit het dictum van het arrest van 2 juli 1981 (Celestre, reeds geciteerd) af, dat artikel 12, lid 2, van verordening nr. 1408/71 belet dat bij de berekening van een pensioen volgens artikel 46, lid 1, van de verordening een nationale regel wordt toegepast die de toe te kennen bijkomende fictieve jaren van tewerkstelling vermindert met het aantal jaren van verzekering die in een andere Lid-Staat werden voltooid.

12 Om te beginnen moet worden opgemerkt, dat het pensioen van een werknemer die onderworpen is geweest aan de wettelijke regeling van verschillende Lid-Staten, in de Lid-Staat waar deze voldoet „aan de door deze wettelijke regeling gestelde voorwaarden voor het recht op uitkering zonder dat daarbij artikel 45 behoeft te worden toegepast", moet worden berekend overeenkomstig de bepalingen van artikel 46, lid 1.

13 Gelijk het Hof overwoog in het arrest van 2 juli 1981 (Celestre, reeds geciteerd), moet „wat de toepassing van artikel 46 van verordening nr. 1408/71 betreft... eraan worden herinnerd dat volgens de laatste zin van artikel 12, lid 2, van die verordening de nationale wettelijke bepalingen inzake vermindering, schorsing of intrekking niet van toepassing zijn. Bijgevolg is het in artikel 46, lid 1, bedoelde bedrag het bedrag waarop de werknemer volgens de nationale wetgeving recht zou

hebben indien hij geen pensioen ontving krachtens de wettelijke regeling van een andere Lid-Staat."

14 Uit voornoemd arrest volgt, dat overeenkomstig de artikelen 12, lid 2, en 46, lid 1, van verordening nr. 1408/71 het pensioen van de migrerende werknemer moet worden bepaald volgens de toepasselijke nationale wettelijke bepalingen, zonder rekening te houden met aanspraken op pensioen die aan de wettelijke regeling van een andere Lid-Staat kunnen worden ontleend.

15 De omstandigheid dat de bijkomende fictieve jaren van tewerkstelling die aan een werknemer kunnen worden toegekend, op nationaal vlak voortaan op grond van een wettelijke bepaling en niet langer op grond van een loutere administratieve praktijk worden verminderd met het aantal jaren waarvoor de werknemer aanspraak kan maken op een pensioen in een andere Lid-Staat, doet aan deze conclusie niet af.

16 Mitsdien dient op de vraag van de verwijzende rechter te worden geantwoord, dat een nationale bepaling volgens welke bijkomende fictieve jaren van tewerkstelling die aan een werknemer kunnen worden toegekend, worden verminderd met het aantal jaren waarvoor de werknemer aanspraak kan maken op een pensioen in een andere Lid-Staat, een bepaling is inzake vermindering in de zin van artikel 12, lid 2, van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, die ingevolge de laatste volzin van dat voorschrift buiten toepassing blijft bij de berekening van het bedrag van het pensioen volgens artikel 46, lid 1, van genoemde verordening.

Kosten

17 De kosten door de Belgische regering, de Italiaanse regering en de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening van hun opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Vijfde kamer),

uitspraak doende op de door het Arbeidshof te Bergen bij arrest van 2 mei 1984 gestelde vraag, verklaart voor recht:

Een nationale bepaling volgens welke bijkomende fictieve jaren van tewerkstelling die aan een werknemer kunnen worden toegekend, worden verminderd met het aantal jaren waarvoor de werknemer aanspraak kan maken op een pensioen in een andere Lid-Staat, is een bepaling inzake vermindering in de zin van artikel 12, lid 2, van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, die ingevolge de laatste volzin van dat voorschrift buiten toepassing blijft bij de berekening van het bedrag van het pensioen volgens artikel 46, lid 1, van genoemde verordening.

Due Kakouris

Everling Galmot Joliet

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 4 juni 1985.

De griffier
P. Heim

De president van de Vijfde kamer
O. Due